

V Bruseli 25. novembra 2020
(OR. en)

13352/20

MAP 15
MI 522
COMPET 593
IND 222

VÝSLEDOK ROKOVANIA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Delegácie
Č. predch. dok.:	ST 12802/20 CM 4798/20 CM 4978/20
Predmet:	Závery Rady: Verejné investície cez verejné obstarávanie: udržateľná obnova a opätovné oživenie odolného hospodárstva EÚ – schválenie

Delegáciám v PRÍLOHE zasielame znenie uvedených záverov, ktoré Rada schválila písomným postupom 25. novembra 2020.

Závery Rady

Verejné investície cez verejné obstarávanie: udržateľná obnova a opätovné oživenie odolného hospodárstva EÚ

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

PRIPOMÍNAJÚC závery Európskej rady z 21. júla 2020, kde sa uvádza, že plán európskej obnovy si bude vyžadovať rozsiahle investície do udržateľnej a odolnej obnovy, do vytvárania pracovných miest a nápravy bezprostredných škôd spôsobených pandémiou COVID-19 a súčasne podporu ekologických a digitálnych priorít;

PRIPOMÍNAJÚC závery Európskej rady z 2. októbra 2020,¹ kde sa vyzdvihuje potreba silného a komplexného jednotného trhu a vypracovania ďalších nástrojov na riešenie rušivých vplyvov zahraničných subvencií na tomto trhu;

PRIPOMÍNAJÚC, že Európska únia a jej členské štáty vytvorili balík opatrení na podporu obnovy postkrízového európskeho hospodárstva a jeho posilnenie, ktorý poskytuje finančné prostriedky na investície zamerané na zmiernenie sociálno-ekonomických škôd spôsobených krízou COVID-19;

ZDÔRAZŇUJÚC, že spoločné úsilie je potrebné nielen na to, aby sa podporili najviac postihnuté podniky, ale tiež aby sa pri verejných investíciách podporila konvergencia, odolnosť a udržateľnosť so zreteľom na Agendu 2030 pre udržateľný rozvoj;

ZDÔRAZŇUJÚC významnú úlohu verejných investícií pre obnovu a rast európskeho hospodárstva pripraveného na budúcnosť a PODČIARKUJÚC, že značná časť verejných investícií sa uskutočňuje cez verejné obstarávanie (približne 14 % HDP EÚ pred pandémiou COVID-19);

VYZDVIHUJÚC kľúčovú úlohu dobre fungujúceho systému verejného obstarávania zahŕňajúceho primerané stratégie riadenia rizík v záujme udržania verejných služieb a poskytovania služieb všeobecného záujmu, a to najmä v krízových časoch a núdzových situáciách;

¹ Závery Európskej rady z 1. a 2. októbra 2020: ST 13/20.

ZDÔRAZŇUJÚC, že smernice EÚ o verejnom obstarávaní² poskytujú verejným obstarávateľom právny rámec na zaručenie zodpovednosti, pokiaľ ide o verejné výdavky;

PRIPOMÍNAJÚC, že počas pandémie COVID-19 sa verejní obstarávatelia stretávajú s ťažkosťami pri zabezpečovaní dostupnosti tovaru a služieb potrebných v boji proti tejto krízovej situácii;
PRIPOMÍNAJÚC oznámenie Komisie „Usmernenie Európskej komisie k využívaniu rámca pre verejné obstarávanie počas núdzovej situácie súvisiacej s krízou spôsobenou ochorením COVID-19“,³ ktoré poukazuje na riešenia v existujúcich právnych predpisoch EÚ poskytujúce verejným obstarávateľom v členských štátoch nástroje na zvládanie núdzových situácií, akou je aj pandémia COVID-19;

ZDÔRAZŇUJÚC potrebu preventívnych opatrení v záujme pripravenosti a potrebu posúdenia schopnosti právneho rámca pre nástroje verejného obstarávania zvládať krízové situácie a vytvárať podmienky potrebné na podporu obnovy;

ODKAZUJÚC na článok 92 smernice 2014/24⁴ o verejnom obstarávaní, ktorý Komisii umožňuje preskúmať ekonomické účinky na vnútorný trh, najmä pokiaľ ide o také faktory, ako je napríklad cezhraničné zadávanie zákaziek a transakčné náklady, vyplývajúce z uplatňovania finančných limitov;

² Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/24/EÚ z 26. februára 2014 o verejnom obstarávaní a o zrušení smernice 2004/18/ES.

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/25/EÚ z 26. februára 2014 o obstarávaní vykonávanom subjektmi pôsobiacimi v odvetviach vodného hospodárstva, energetiky, dopravy a poštových služieb a o zrušení smernice 2004/17/ES.

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/81/ES z 13. júla 2009 o koordinácii postupov pre zadávanie určitých zákaziek na práce, zákaziek na dodávku tovaru a zákaziek na služby verejnými obstarávateľmi alebo obstarávateľmi v oblastiach obrany a bezpečnosti a o zmene a doplnení smerníc 2004/17/ES a 2004/18/ES.

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/23/EÚ z 26. februára 2014 o udeľovaní koncesií.

³ Ú. v. EÚ 2020/c 108 I/01.

⁴ Smernica 2014/24/EÚ.

PRIPOMÍNAJÚC nedávne závery Rady Európskej únie o jednotnom trhu,⁵ v ktorých sa podčiarkuje dôležitá úloha verejného obstarávania, pokiaľ ide o dosiahnutie súbežnej zelenej a digitálnej transformácie, a zdôrazňuje potreba zvýšiť informovanosť o osvedčených postupoch, a to najmä prostredníctvom využívania cielených kritérií a nástrojov digitálneho verejného obstarávania vo všetkých relevantných prípadoch verejného obstarávania;

ZDÔRAZŇUJÚC, že efektívnosť verejného obstarávania sa významným spôsobom odrazí na včasnom vykonaní, primeranosti a perspektívnosti verejných investícií na podporu obnovy; a PODČIARKUJÚC, že efektívnosť verejného obstarávania tak bude predstavovať dôležitý faktor pre úspešnú obnovu, rast a tvorbu spravodlivých pracovných miest, a tým aj posilnenie hospodárskej a sociálnej odolnosti Únie, ochrany zdravia jej občanov a životného prostredia;

ODKAZUJÚC na usmernenie Komisie týkajúce sa účasti uchádzačov a tovaru z tretích krajín na trhu verejného obstarávania v EÚ;⁶ ODKAZUJÚC na článok 25 smernice 2014/24/EÚ a články 43 a 85 smernice 2014/25/EÚ;

ZDÔRAZŇUJÚC, že rámcové dohody sú dôležitým a často používaným nástrojom obstarávania, ktorý vďaka svojej nevyhnutnej flexibilitě umožňuje zahrnúť rôznych verejných obstarávateľov a ich obstarávacie potreby;

⁵ ST 10698/20: „Prehĺbený jednotný trh pre rozsiahlu obnovu a konkurencieschopnú, udržateľnú Európu“.

⁶ Oznámenie Komisie C(2019)5494 final.

VYZÝVA Komisiu a členské štáty, aby úzko spolupracovali s Európskym parlamentom, regionálnymi a miestnymi orgánmi, Hospodárskym a sociálnym výborom a Výborom regiónov pri plnení týchto spoločných cieľov prostredníctvom účinných riadiacich štruktúr a intenzívnej koordinácie na vnútroštátnej úrovni, a najmä žiada:

Zvýšiť efektívnosť verejného obstarávania na podporu obnovy a pri zvládaní budúcich kríz

1. DOMNIEVA SA, že verejné investície sa musia urýchliť, aby sa pomohlo obnove hospodárstva EÚ, pričom ZDÔRAZŇUJE potrebu transparentnosti, rovnakého zaobchádzania, spravodlivej hospodárskej súťaže a integrity vo verejnom obstarávaní; NABÁDA členské štáty, aby využívali možnosti príslušných vnútroštátnych a európskych rámcov na zabezpečenie rýchleho a efektívneho obstarávania, a VYZÝVA členské štáty, aby medzi subjektmi s rozhodovacou právomocou zvyšovali informovanosť o funkčných štruktúrach verejných obstarávateľov, naďalej investovali do odborných znalostí a do profesionalizácie verejných obstarávateľov, napríklad centrálnych obstarávacích organizácií, a posilnili ich kapacity v záujme plnenia strategických priorít, a to najmä tvorby pracovných miest, nápravy sociálno-ekonomických škôd v dôsledku krízy spôsobenej pandémiou COVID-19, podpory MSP, ako aj ekologických a digitálnych priorít;
2. ZDÔRAZŇUJE význam spolupráce verejných obstarávateľov v rámci členských štátov, ako aj medzi nimi v záujme efektívnych verejných investícií počas obnovy a zvládania budúcich kríz; VYZÝVA preto členské štáty, aby vystupňovali svoje úsilie a v prípade, že je to vhodné a reálne, zaviedli spoločné stratégie a mechanizmy a zohľadnili pritom aj špecifické potreby a záujmy MSP, VYZÝVA Komisiu, aby členským štátom pomohla poskytnutím podpory a usmernení, pokiaľ ide o cezhraničné a spoločné obstarávanie;
3. DOMNIEVA SA, že digitalizácia verejného obstarávania výrazne posilní digitálnu transformáciu hospodárstva EÚ, zníži administratívne zaťaženie, podporí transparentnosť a zodpovednosť a zlepší podnikateľské prostredie hospodárskych subjektov; VYZÝVA členské štáty, aby urýchlili digitálnu transformáciu verejného obstarávania okrem iného aj prostredníctvom spolupráce medzi verejnými orgánmi; VYZÝVA členské štáty, aby spolupracovali pri obstarávaní digitálnych riešení na uľahčenie spracovania údajov a súčasne zaručili interoperabilitu;

4. NABÁDA členské štáty a Komisiu, aby monitorovali realizáciu verejných investícií a merali pokrok pri dosahovaní inovačných a udržateľných cieľov v súlade s príslušnými odvetvovými stratégiami a právnymi predpismi; VYZÝVA členské štáty, aby sa rozhodli pre ambiciózne zavádzanie novej generácie štandardných formulárov (elektronické formuláre) a zároveň si v prípade, že je to vhodné a reálne, vybrali ako povinné políčka oblasti ako zelené, sociálne a inovatívne verejné obstarávanie;
5. ZDÔRAZŇUJE obrovský význam pohotových a účinných opravných systémov pre včasnú a úspešnú realizáciu verejných projektov a NABÁDA členské štáty, aby monitorovali efektívnosť svojich opravných systémov. VÍTA posilnenú spoluprácu medzi členskými štátmi prostredníctvom siete prvostupňových orgánov zodpovedných za preskúmanie;
6. VYZÝVA Komisiu a členské štáty, aby určili najlepšie postupy a vypracovali spoločné odporúčania a usmernenia v záujme včasného uskutočňovania postupov verejného obstarávania;
7. VYZÝVA Komisiu, aby preskúmala ekonomické účinky na jednotný trh vyplývajúce z uplatňovania finančných limitov stanovených v smerniciach o verejnom obstarávaní⁷ vzhľadom na potrebu podpory investícií v Európe v dôsledku pandémie COVID-19 a zohľadnila pritom aj prístup MSP na trhy verejného obstarávania a úlohu MSP pri obnove Európskej únie, podala o tom správu Európskemu parlamentu a Rade a v prípade, že to bude možné a vhodné, zvážila navrhnutie zvýšenia finančných limitov uplatniteľných počas ďalšieho kola rokovaní, ako sa uvádza najmä v článku 92 smernice 2014/24/EÚ;
8. VYZÝVA Komisiu a členské štáty, aby určili ďalšie opatrenia na zníženie byrokratického zaťaženia a nákladov na dodržiavanie predpisov a tiež zmenšili procesné obmedzenia vo vzťahu k verejným obstarávateľom s cieľom zjednodušiť a podporiť verejné investície a zároveň zaručiť čo najefektívnejšiu hospodársku súťaž medzi hospodárskymi subjektmi a zlepšiť fungovanie jednotného trhu, najmä aby:
 - preskúmali efektívnosť a účinnosť rámca v oblasti verejného obstarávania vrátane smerníc o verejnom obstarávaní v súlade s GPA,

⁷ Pozri poznámku pod čiarou č. 2.

- preskúmali možnosti využitia „zjednodušeného režimu“ podľa hlavy III smernice 2014/24 a zvážili rozšírené uplatnenie na iné služby v súlade s ustanoveniami GPA,
- v prípade, že je to vhodné a reálne, objasnili a prípadne zvýšili flexibilitu pri využívaní rámcových dohôd, pokiaľ ide o určovanie množstva dotknutých prác, služieb a tovaru, ako aj dobu platnosti predpokladanej rámcovej dohody, a zohľadnili pritom aj prístup MSP k trhom verejného obstarávania,
- Komisia preskúmala ekonomické účinky uplatňovania pravidiel verejného obstarávania na vnútorný trh v odvetviach, kde nemusí existovať cezhraničný záujem (ako je starostlivosť o mládež a staršie osoby), a podala správu o výsledkoch tohto preskúmania a okrem iného aj o prípadných možných úpravách právneho rámca,
- preskúmali možnosť a vhodnosť aproximácie niektorých dojednaní uplatniteľných na verejných obstarávateľov (smernica 2014/24) a obstarávateľov (smernica 2014/25);
- zvážili, ako riešiť problémy pri zaisťovaní bezpečnosti (spoľahlivosti) dodávok.

9. VYZÝVA Komisiu, aby podporovala a uľahčovala investičné úsilie v procese obstarávania s cieľom riešiť naliehavé výzvy, ktoré vyplývajú zo stavu pandémie, vrátane digitálnych kapacít, aby v úzkej spolupráci s členskými štátmi určila opatrenia potrebné na účinné zvládnutie budúcich núdzových a krízových situácií vo verejnom obstarávaní a pritom zvážila najmä potrebu:

- objasniť rozsah pôsobnosti smernice 2014/24, najmä pokiaľ ide o využitie rokovacieho konania bez predchádzajúceho zverejnenia, pričom toto objasnenie by malo zahŕňať usmernenia konkretizujúce dôvody mimoriadnej naliehavosti a zoznam možných príkladov vysokocitlivých odvetví,
- zaviesť ďalšie výnimky z uplatňovania smerníc o verejnom obstarávaní pre obstarávanie konkrétneho strategického tovaru a služieb v núdzových a krízových situáciách spôsobených pandémiami, teroristickými útokmi, stavom obrany štátu, vážnym a aktuálnym ohrozením verejnej bezpečnosti alebo živelnými pohromami;

**Stanoviť správne stimuly pre inovatívne a udržateľné investície a rast v EÚ prostredníctvom
verejného obstarávania**

10. VÍTA návrhy Komisie v rámci investičného plánu pre udržateľnú Európu, ktorých cieľom je zaviesť kritériá alebo ciele pre zelené verejné obstarávanie v odvetvových iniciatívach, financovaní EÚ alebo v právnych predpisoch týkajúcich sa konkrétnych výrobkov a zaviesť preverovanie udržateľného obstarávania; VYZÝVA Komisiu, aby vypracovala usmernenia a podporné nástroje v záujme harmonizovanej realizácie projektov udržateľnej verejnej infraštruktúry, čím sa má zvýšiť celková udržateľnosť a atraktivnosť investícií;
11. PODČIARKUJE, že verejný sektor má ísť príkladom pri plnení cieľov Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj, Európskej zelenej dohody a cieľa klimateckej neutrality do roku 2050, pri plnení akčného plánu EÚ pre obehové hospodárstvo, stratégie EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030 a hlavných zásad OSN v oblasti podnikania a ľudských práv; v tejto súvislosti PODPORUJE ambiciózne environmentálne úvahy, ak sú primerané a reálne, ako napríklad kritériá alebo ciele, so zreteľom na ich praktické dôsledky pre postupy verejného obstarávania, a ZDÔRAZŇUJE potrebu podávania správ a monitorovania, ako to predpokladá akčný plán EÚ pre obehové hospodárstvo; VYZÝVA Komisiu, aby zvažila ľudskoprávne záruky a štandardy náležitej starostlivosti v oblasti ľudských práv, a tým posilnila súdržnosť politik so zreteľom na akčný plán o financovaní udržateľného rastu, najmä na nariadenie (EÚ) 2020/852⁸ o vytvorení rámca na uľahčenie udržateľných investícií, ako aj iniciatívu Komisie v oblasti udržateľnej správy a riadenia spoločností;⁹

⁸ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/852 z 18. júna 2020 o vytvorení rámca na uľahčenie udržateľných investícií a o zmene nariadenia (EÚ) 2019/2088;

⁹ Európska komisia: nová konzultácia o udržateľnej správe a riadení spoločností, september 2020.

12. VÍTA iniciatívu Komisie v rámci akčného plánu pre obehové hospodárstvo na podporu budovania kapacít prostredníctvom usmernení, odbornej prípravy a šírenia osvedčených postupov s cieľom upozorniť na dôležitú úlohu verejných orgánov pri dosahovaní cieľa klimateckej neutrality do roku 2050. Tento postup by mal verejným obstarávateľom umožniť, aby zvažovali produkty a služby, ktoré sú šetrné ku klíme a efektívne využívajú zdroje, a v najväčšej možnej miere zohľadniť (vonkajší) životný cyklus a hospodárske náklady na proces ich nákupu; a VYZÝVA Komisiu, aby vypracovala a šírila operačné metódy na výpočet nákladov na životný cyklus, najmä so zreteľom na imputované náklady na environmentálne externality;
13. DOMNIEVA SA, že verejní obstarávatelia by mali využívať svoju kúpnu silu strategicky tak, aby získali lepší pomer ceny a kvality, a podporovať prechod na ekologickejšie, inovatívnejšie a obehové hospodárstvo, a to najmä investovaním do udržateľnej infraštruktúry, do produktov, ktoré sa dajú opätovne použiť, recyklovať, opraviť a pri ktorých sa efektívne využívajú zdroje, ako aj do renovácie verejných budov, aby sa zlepšila ich udržateľnosť a optimalizovali náklady na ich životný cyklus; ZDÔRAZŇUJE, že verejné obstarávanie môže a malo by prispievať k sociálnemu uvažovaniu a k ochrane ľudských práv v globálnych dodávateľských reťazcoch, k sociálnej inklúzii a spravodlivému zamestnávaniu v záujme zvládania sociálno-ekonomických účinkov krízy, a VYZÝVA Komisiu, aby poskytla usmernenia vrátane príkladov, ako sa majú tieto ciele plniť v rámci postupu obstarávania;
14. ZDÔRAZŇUJE, že pre zaručenie úspešného a efektívneho využívania zdrojov EÚ a vnútroštátnych zdrojov pri zelenej transformácii, ako aj v úsilí o obnovu budú mať kľúčový význam transparentnosť, zodpovednosť a spravodlivá hospodárska súťaž;
15. DOMNIEVA SA, že je nevyhnutné vedieť obstarávať udržateľne a inovatívne tak, aby sa využili výhody verejnej kúpnej sily, a preto VYZÝVA členské štáty a ostatné inštitúcie Európskej únie, aby maximalizovali transformačnú silu verejného obstarávania rozvíjaním zručností a kapacít kľúčových pri zvládaní súčasných výziev, a Komisiu, aby podporovala členské štáty pri tvorbe európskej siete poradenských centier pre najlepšie postupy v záujme udržateľného a inovatívneho obstarávania; VYZÝVA členské štáty, aby podporovali vzdelávanie, odbornú prípravu a informačné kampane pre verejných obstarávateľov s cieľom

Prispieť verejným obstarávaním k odolnejšiemu hospodárstvu EÚ

16. DOMNIEVA SA, že inovácia je kľúčová pre odolnosť európskeho hospodárstva, a ZDÔRAZŇUJE, že verejní obstarávatelia by mali stimulovať dopyt po inovácii; VYZÝVA členské štáty, aby motivovali k inovatívnemu obstarávaniu a podporovali ho;
17. POZNAMENÁVA, že spolupráca medzi verejnými obstarávateľmi môže formovať trhy, podnecovať inováciu a zvyšovať efektívnosť verejných investícií; VYZÝVA členské štáty a Komisiu, aby podporovali interakciu medzi verejnými obstarávateľmi a priemyselnými a inovačnými ekosystémami s cieľom uľahčiť zosúladenie dopytu, a to aj zriadením platforiem umožňujúcich interakciu medzi kupujúcimi a dodávateľmi s cieľom zlepšiť stratégie pri vyhľadávaní dodávateľov;
18. UZNÁVA potrebu lepšej odolnosti európskeho hospodárstva a ZDÔRAZŇUJE, že členské štáty a ich verejní obstarávatelia zohrávajú v tejto súvislosti kľúčovú úlohu, keďže sú kľúčovými investormi vo viacerých hospodárskych odvetviach a môžu byť preto vystavení nekalej vonkajšej súťaži;
19. VYZÝVA Komisiu a členské štáty, aby spolupracovali pri tvorbe usmernení a kritérií pomocou spoločnej metodiky, aby sa verejný sektor podporil pri hľadaní dodávateľov prostredníctvom transparentných, spoľahlivých, flexibilných a diverzifikovaných dodávateľských reťazcov, s cieľom posilniť európske hospodárstvo a obmedziť strategickú závislosť od tretích krajín najmä v určitých odvetviach európskeho hospodárstva, ktoré sú kľúčové pre fungovanie verejných služieb a pri poskytovaní verejnej zdravotnej starostlivosti, napr. pokiaľ ide o lieky a zdravotnícke pomôcky; pri určovaní primeraného a cieleného prístupu k riešeniu tejto otázky sa dôkladne zväží vplyv na hospodársku súťaž, ceny a postupy obstarávania;

20. ZDÔRAZŇUJE, že je potrebné, aby EÚ v oblasti voľného obchodu presadzovala ambiciózny a vyvážený program a zároveň chránila svoje záujmy pred nekalými a podvodnými praktikami a zaručila reciprocitu; VÍTA, že sa má urýchliť práca na nástroji medzinárodného obstarávania¹⁰, aby sa zlepšil prístup k verejnému obstarávaniu v tretích krajinách,¹¹ a že sa pracuje na ďalších nástrojoch na riešenie otázky rušivých vplyvov zahraničných subvencií na jednotnom trhu; VYZÝVA Komisiu, aby zvážila, ako riešiť rušivé vplyvy vyplývajúce z účasti uchádzačov pôsobiacich v jurisdikciách zaradených na zoznam EÚ obsahujúci jurisdikcie, ktoré nespolupracujú na daňové účely, čo v postupoch obstarávania vedie k neoprávneným konkurenčným výhodám;
21. VYZÝVA Komisiu, aby na základe medzinárodných záväzkov EÚ a smerníc EÚ o verejnom obstarávaní ďalej objasnila a aktualizovala manévrovací priestor, aký majú členské štáty a verejní obstarávatelia pri vyvodzovaní dôsledkov z rozsahu pôsobnosti týchto dohôd, pokiaľ ide o účasť uchádzačov a produktov z tretích krajín;
22. VYZÝVA členské štáty, aby vypracovali komplexné nákupné politiky a stratégie zamerané najmä na odvetvia, v ktorých má verejný dopyt významný vplyv, ako sú lieky, zdravotnícke pomôcky alebo informačné technológie, a zohľadnili pritom aj otázky odolnosti, riadenia rizík a bezpečnosti dodávok.

¹⁰ ST 5752/16 – COM(2016) 34 final a 2012/0060 (COD);

¹¹ Závery Európskej rady z 1. a 2. októbra 2020: ST 13/20.